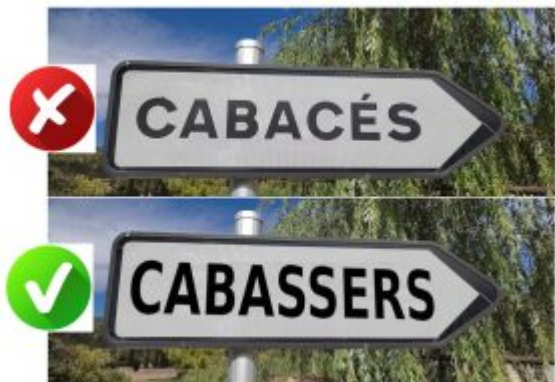

Preguntes Freqüents

written by Cabassers.org | 30/09/2021

1) Per què és incorrecta la forma *Cabacés*?

La forma *Cabacés* no respon a la tradició documental més antiga que recull el topònim, del segle XII. Les primeres formes foren Avicabescer i Avincabacer. La forma correcta del topònim ha de recollir la R etimològica que apareix a les formes del segle XII.

2) És veritat que *Cabacés* és la forma tradicional del topònim?

No és cert. La forma *Cabacés* és moderna, va aparèixer per primer cop a mitjans del segle XVIII, a partir del decret de Nova Planta. A més, la grafia “Cabacés” té molt poca tradició; per exemple, a principis del segle XX al tampó de l’Ajuntament hi deia “CABASES”. [Aquí](#) hi ha més informació sobre l’escassa tradició de la forma “Cabacés”.

3) Per tant, la forma *Cabacés* és una castellanització?

Sí, així és. El geògraf de la Universitat de Lleida Jesús Burgueño estudià la castellanització dels topònims catalans en [un article](#) publicat el 2017, i conclou (pàg. 644) que “una castellanización ortográfica más evidente es la pérdida de ss, pasando a s (Llusanés, Mollerusa) o a c (Cabacés)”. El llibre d’estil del diari ABC, [en una taula d’equivalències](#) de noms en castellà per a topònims catalans, indica “Cabassers” a la columna de “nombre vernáculo” i “Cabacés” a la columna de

“nombre castellano”. L’edició espanyola de la Wikipedia, a l’entrada “[Cabacés](#)”, diu que és “uno de los pocos municipios de Cataluña que tienen el topónimo oficial en castellano”.

4) Per què Cabassers és la forma correcta del nom?

Perquè respecta l’etimologia, la tradició documental i les normes ortogràfiques de la llengua catalana. El gentilici, derivat del nom, és “cabasserol” i “cabasserola”, i reflecteix la R muda que ha de contenir l’arrel, és a dir, el topònim. Els primers documents que esmenten el nom de la població ho fan amb formes que inclouen aquesta R. I finalment, l’ortografia estableix que el so fricatiu alveolar sord es representa amb SS en posició intervocàlica quan la paraula ha arribat al català mitjançant una llengua diferent del llatí. El prefix àrab *Avi-* de les primeres formes documentades durant la conquesta cristiana deixen clar que el nom de lloc va arribar al nostre idioma mitjançant l’àrab. L’Institut d’Estudis Catalans avala exclusivament aquesta forma.

5) Se’m fa estranya la terminació en -ERS, sembla que s’hagi de pronunciar la R.

Pronuncies la R quan dius Granollers, Argelers, Llinars o Farners? Oi que no? Doncs amb Cabassers passa el mateix.

6) Hi ha algun argument per a defensar la correcció lingüística de la forma *Cabacés*?

Ni un de sol. El que es pugui trobar a la xarxa defensant la correcció de qualsevol forma per al topònim que no sigui la de “Cabassers” és pseudociència.

7) És cert que l’*Ortografia catalana* cita “Cabacés” com a exemple d’error?

Sí, l’obra de referència que recull les normes d’ortografia del nostre idioma cita la forma “Cabacés” com a exemple d’error, [a la pàgina 54](#) de l’edició més recent, feta el 2017.

Tenir com a nom oficial una forma amb faltes ortogràfiques perjudica l'honorabilitat del municipi. Mantenir la forma incorrecta "Cabacés" és insostenible.

8) És *Cabacés* una excepció a la norma?

No, "Cabacés" no és cap excepció a la norma. Les excepcions són recollides específicament al manual d'ortografia de l'idioma. Per exemple, en l'ús d'apòstrof, l'article *la* no s'apostrofa en el topònim *la Haia* (per a no crear confusió amb el nom propi *Laia*). El manual d'ortografia recull específicament les excepcions ([aquí](#) pots veure la referent a la Haia). En canvi, el mateix manual recull específicament, [i així ho assenyala](#), que "Cabacés" és un error.

9) I la forma *Cabacers*?

La forma [Cabacers](#) va ser defensada per Enric Moreu-Rey i Vicenç Bieta la dècada de 1980. Tot i que respecta la R etimològica, que sonoritza el gentilici (cabasserol), no té en compte la norma ortogràfica sobre el so fricatiu alveolar sord en posició intervocàlica en paraules arribades al català mitjançant llengües diferents al llatí. No hi ha cap motiu per a voler ignorar les normes d'ortografia.

10) I el gentilici *cabacerol* d'on surt?

El gentilici [cabacerol](#) surt de l'intent de justificació fallida de la forma *Cabacés*. Escriure el gentilici com a *cabacerol* o *cabacerola*, i no com a *cabasserol* o *cabasserola*, és la constatació i el reconeixement que a la forma *Cabacés* li manca una R etimològica, que apareix sí o sí a qualsevol forma del gentilici, encara que s'insisteixi a voler-la escriure amb C i no amb SS. *Cabacerol* és la prova que la forma *Cabacés* no respecta ni l'etimologia ni la tradició del nom.

11) Si la forma correcta del topònim fos *Cabacés*, el gentilici quin hauria de ser?

Qualsevol que no contingués una R. Per exemple, *cabaçol*, *cabacenc* o *cabacesol*. En canvi, és sabut de tothom que el gentilici és *cabasserol* i *cabasserola*, formes que sonoritzen una R etimològica que ha de representar-se al nom del qual deriven. Fins i tot escriure el gentilici incorrecte *cabacerol* és un reconeixement d'aquesta R etimològica.

12) Canviar la forma oficial de *Cabacés* per *Cabassers* és canviar el nom del poble?

No. Canviar el nom del poble seria anomenar-lo de forma completament diferent. Per exemple, Vallclara (i tindria sentit, perquè s'ho va dir durant uns anys al segle XII). Canviar la forma de *Cabacés* per la de *Cabassers* no és canviar el nom del poble, és corregir faltes ortogràfiques.

13) Tenen càrrega ideològica, les formes *Cabassers* i *Cabacés*?

La forma *Cabassers* va ser feta oficial el 1933, durant la Segona República. La mesura no va respondre a cap ideologia, sinó a la voluntat de fer el que fan tots els països del món: escriure els seus noms de lloc segons les normes del seu idioma. Tanmateix, els crims i les injustícies comeses a la rereguarda republicana a partir del 1936, amb l'esclat de la guerra civil espanyola, pot fer que hom vulgui associar, sense fonament, la forma *Cabassers* a aquells excessos totalment condemnable. En canvi, la forma *Cabacés* s'ha imposat sempre en moments de pèrdua de llibertats de Catalunya i de repressió contra la llengua catalana, com són després del decret de Nova Planta de 1715, i la dictadura franquista.

14) Què va passar durant el franquisme?

El 1939, el govern franquista va revertir la normativització de la toponímia catalana feta per la Generalitat el 1933, i va tornar a deturpar els noms. Al Priorat les grafies afectades foren les de Capsanes (Capçanes), Ciurana (Siurana), Lloá (el Lloar), Marsá (Marçà), Molá (el Molar), Vilella Baja (la Vilella Baixa) i Cabacés (Cabassers). Tots aquests municipis

han recuperat la seva forma normativa com a oficial, a excepció de Cabassers, que encara manté com a oficial la forma imposada pel franquisme el 1939.

15) Per què, doncs, és encara oficial la forma *Cabacés* i no la forma *Cabassers*?

Perquè el 1980 i el 1985 hi hagué dues reunions al bar on els assistents, sense suficient formació lingüística per a entendre de què parlaven, van decidir votant, contra el criteri de la màxima institució científica del país, l'Institut d'Estudis Catalans, com s'havia d'escriure un topònim català. L'ensenyament de la llengua catalana va estar prohibit durant el franquisme, i per tant, aquella generació que el 1980 i el 1985 decidí votant com s'havia d'escriure el topònim, no havia rebut, majoritàriament, formació en el seu propi idioma. El rebuig a la forma correcta fou un efecte del [franquisme sociològic](#). A banda, les qüestions científiques no es decideixen en votacions, sinó que es demostren o es descarten amb evidències.

16) De totes maneres, per què no s'ha de poder votar com s'escriu una paraula?

Les normes de l'idioma en regulen l'escriptura per tal de fer-lo intel·ligible. Si posem en dubte la norma per a una paraula, l'haurem de posar en dubte per a totes i generarem el caos. Si no qüestionem que paraules com fusters, ferrers, olivers, diners, etc contenen una R que no se sonoritza però sí que ho fa en mots derivats (fusteRia, ferreteRia, oliveRar, dineRal), tampoc no hi ha cap motiu per a qüestionar la R sorda de Cabassers, que sí que se sonoritza al derivat (cabasseRol). Votar com s'ha d'escriure una paraula, tenint el nostre idioma normes ortogràfiques i gramaticals, és tan absurd com voler votar el resultat d'una suma: el resultat o és correcte, o és incorrecte, però no pot decidir-se per votació. Pretendre que el públic voti com s'escriu una paraula és un disbarat.

17) Però Cabassers no és dels qui hi vivim? Per què no podem votar com escriure el nom?

Si la gent que viu a Cerdanyola del Vallès decidís que el nom oficial de la seva ciutat s'ha d'escriure com durant el franquisme, és a dir, *Sardañola*, tu què faries? L'escriuries amb aquesta aberració, o el continuaries escrivint bé? Un nom de lloc no pertany als qui viuen en aquell lloc, sinó a tota la comunitat lingüística, a la que parla l'idioma al qual correspon aquell nom. En un altre exemple, si la gent de Lleida decidís que el nom oficial ha de ser *Lérida*, i els de Girona votessin que ho volen escriure *Gerona*, tu com ho escriuries? Doncs amb la resposta que t'has donat, t'acabes de respondre com qualsevol altra persona pot entendre que es vulgui escriure Cabassers oficialment com *Cabacés*.

18) Quan es canviï la forma oficial a Cabassers, estarà prohibit escriure Cabacés?

La forma oficial és la que fa anar l'administració. Individualment, tothom pot escriure com li sembli. Si no vols escriure "Cabassers" no t'obligarà ningú a fer-ho, ni ningú et prohibirà escriure "Cabacés". Ara bé, les vegades que et dirigeixis a l'administració hauràs d'utilitzar la forma oficial, com passa ara. Tot i que després del canvi, l'oficial serà la correcta.

19) Llavors, si la forma oficial només és per a comunicar-se amb l'administració, què hi fa si és Cabacés o Cabassers?

Tenint com a forma oficial del nom la incorrecta de *Cabacés*, s'obliga els ciutadans a cometre faltes ortogràfiques quan s'adrecen a l'administració, ja que per a fer-ho han de fer anar la forma oficial del nom. Això és una vulneració de drets lingüístics, ja que no es pot obligar legalment a ningú a fer faltes d'ortografia, i ara és el que està passant. I això ho provoquen les administracions que haurien de vetllar pels drets lingüístics dels ciutadans, en lloc d'obligar-los a fer

faltes. Per a resoldre aquesta situació cal que la forma oficial del topònim sigui la que s'adapta a la normativa de l'idioma, és a dir, Cabassers.

20) I la cooperativa, haurà de canviar el nom de la marca del seu oli, "Baronia de Cabacés"?

No. El nom "Baronia de Cabacés" és només una marca comercial registrada. Parlem de corregir un topònim, no una marca d'una empresa privada, utilitzada per a comercialitzar un oli.

21) La forma Cabassers, ha estat mai oficial?

Sí, del 1933 al 1939, i del 1983 al 1989. Al 1933 la Generalitat va demanar a la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans que normativitzés la toponímia catalana segons les regles de l'idioma, i féu oficials els topònims d'aquella manera. El 1939 el franquisme va desfer el que s'havia fet, i tornà a les formes castellanitzades: Tarrasa i no Terrassa, Sardañola i no Cerdanyola, Roquetas i no Roquetes, Cabacés i no Cabassers, etc. El 1983, la Generalitat tornà a fer oficials les formes normativitzades el 1933, però a Cabassers, aquella generació no ho entengué i volgué conservar la forma *Cabacés* pensant-se que era la "tradicional". En aquella època el coneixement no estava tan difós com ara. Es van equivocar, però amb tot la Generalitat acceptà el canvi, mitjançant silenci administratiu, el 1989.

22) A tot això, què hi diu l'administració?

Doncs Optimot, el servei de consultes lingüístiques de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, [diu que](#) "en usos no oficials es recomana fer servir sempre la forma normativa, és a dir, la forma correcta lingüísticament". En altres paraules: que la forma oficial es faci anar només per a envair coses a l'administració, i que per a la resta s'utilitzi la forma correcta.

23) I la llei, què hi diu?

Moltes coses. A lex.cabassers.org hi trobaràs les implicacions jurídiques d'aquest assumpte. Però en resum: que la forma oficial del topònim no sigui la catalana i normativament correcta, i que ho sigui en canvi la castellanitzada, entra en contradicció amb la legislació vigent sobre l'oficialitat i els usos de la toponímia catalana.

24) Per què ha de tornar a ser oficial la forma Cabassers?

Perquè és l'única lingüísticament correcta, la que respecta la tradició del nom, i la que s'ajusta a criteris etimològics. I perquè fa gairebé 40 anys que la immensa majoria dels municipis de Catalunya ja van oficialitzar les formes normatives dels seus topònims. Nosaltres som en una [llista de rarets](#) amb només nou pobles més, i n'hauríem de sortir com més aviat millor (com ja va fer [Roda de Berà](#) fa uns pocs anys).

25) On puc llegir més coses sobre tot això?

[En aquest llibre](#), que pots consultar electrònicament, i també en [aquest article](#) i en [aquest altre](#). I en aquesta [informació](#). Tanmateix, no trobaràs res seriós enlloc que defensi la forma *Cabacés*, perquè no es pot defensar amb cap argument raonable ni cap evidència científica. Per aquest motiu no trobaràs treballs que avalin aquella forma incorrecta.

26) Ho he entès tot, però tanmateix continuo preferint que la forma oficial sigui *Cabacés*.

No es tracta ni de gustos ni de preferències. L'idioma té unes normes, i les apliquem a qualsevol paraula. Els noms de lloc no són cap excepció, ni estan a la mercè del caprici de ningú, ni s'escriuen d'una manera o una altra segons li agradi o no a ningú. SI has entès l'argumentari que s'explica aquí, saps de sobres que això és així, i que allò raonable és acceptar l'evidència i fer oficial la forma correcta del topònim, és a dir, Cabassers.

27) Així doncs, tenir com a oficial la forma *Cabacés* és un

error?

Efectivament. Equivocar-se és humà, i corregir, de savis. Una màxima llatina diu *errare humanum est, perseverare autem diabolucum*. És a dir: “equivocar-se és humà, però perseverar en l’error és diabòlic”. Mantenir la forma *Cabacés* com a oficial, sabent tot el que sabem, seria perseverar en l’error.

28) I què passa si ara es corregeix la forma oficial del topònim i s’adopta Cabassers, però d’aquí a un temps surt algú que reclama que es torni a oficialitzar Cabacés?

Segons l’article 31.3 del [Decret Legislatiu 2/2003](#), un canvi de nom oficial per una forma que contingüés incorreccions lingüístiques hauria de ser avaluada “amb informe previ de les institucions científiques idònies” per a poder ser aprovat. L’article 3 del [Decret 139/2007](#), que desenvolupa el Decret Legislatiu 2/2003, estableix que l’Institut d’Estudis Catalans s’ha de pronunciar sobre si la denominació proposada s’adiu amb la toponímia catalana o si té incorreccions lingüístiques, i segons l’article 4 del mateix Decret, aquest informe és determinant per a l’aprovació del canvi. Evidentment, l’Institut d’Estudis Catalans no avalarà mai una forma incorrecta per a cap topònim català, i per tant no és possible que en el futur es pugui tornar a la forma incorrecta *Cabacés*, un cop realitzat el canvi a la correcta de Cabassers.

29) Com afecta la Ley 20/2022, de 19 de octubre, de Memoria Democrática al cas de Cabacés?

Aquesta llei considera víctimes del franquisme la llengua i la cultura catalanes, i reconeix la política de repressió que van patir sota la dictadura. També fa eliminar els topònims que va imposar el franquisme. Per tant, la forma “Cabacés” ha de deixar de ser oficial, perquè contradiu la norma antifranquista aprovada l’octubre de 2022 pel Congreso de los Diputados. La llei incorpora un règim sancionador, que preveu multes i privació de subvencions als ajuntaments que

mantinguin simbologia franquista, topònims inclosos.